

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

ס.

עין משפט
נר מצוה

קצא א מיי פ"ח מהל' מכירה הל' ה סמוג
לאון קע טוש"ע ח"מ סי'
רמב"ם סעיף יא:
קצב ב מיי שם הל' ה
טו:
קצג ג מיי שם הל' ו
טושי"ע שם סעיף
יב:
קצד ד מיי שם טוש"ע
שם סעיף יג:
קצה ה מיי שם הל' ז
טושי"ע שם סעיף
טו:
קצו ו ז מיי שם הל' ה
טושי"ע שם סעיף
יא:
קצז ח מיי שם הל' ח
טושי"ע שם סעיף
טו:
קצח ט עין כ"מ שם
הל' ו טוש"ע שם
סעיף יד:
קצט י טוש"ע שם סעיף
יא:
כ [כ] מיי שם הלכה ו:
ר ל ג מיי שם הלכה ד
טוש"ע שם סעיף יח:
רא ג מיי שם טוש"ע
שם סעיף יז:
רב ע מיי שם הל' ב
טוש"ע שם סעיף ט:
יב

ואין ל"ל חדשים זשינים. פסק למכור לו ישנים לא יערב בהן
חדשים שהשינים יבישין ועושיין קמח יותר מן החדשים: מפני
שמשיבחו. קשה משיבא את הכך לפיכך פסק עמו רך מערב
בו קשה. [א] ודוקא קמחי קשה בכך ולא כך בקשה פסק עמו קשה
לא יערב בו את הכך. [א] וכן אין לר"ך
לומר חדשים זשינים דוקא אבל ישנים
בחדשים שפיר דמי: אין מערבין
שמרי יין זיינ. בגמרא מפרש לה:
ימכרו בחנוט. פירוטא פירוטא:
אלא א"כ הויעו. לכל אחד ואחד
מהן שמים מעורבין בו: ולא לפגרי.
ימכרו בידה ואף על פי שמודיעו:
לפי שאינו לוקחין אלא לרמות.
ולמכרו בחנוט: מקום שנהגו להטיל
מים זיינ יעילו. דכיון שנהגו אין כאן
טעות שכל היינו בחזקת כן: הסגר
נוטל מחמש גרונט וכו'. שהכל יודיעין
בו שלא גדלו זשודמיו ומכני אדם
הרבה לוקח בחזקת כן לוקמין:
מגורה. אורח שאורבין בו תבואה.
גורן הוא שדשין חורבין בו את
התבואה ודך המגר לקנות מבעלי
זמים זשעת הגורן ולהכניס למגורה
שלו: שלא יסכין לערב. ולהוליא
קול לקנות הרוב ממקום משובח לערב
בו ממקום אחר ושכניו סכורין שכל
הפירות מאותו מקום: גב' ס"ר אין
לר"ך לומר חדשות מארבע. סאין
בסלע: וישנוט משלש. סאין בסלע:
דאין מערבין. חדשות זשינות דהואיל
ובחזקת ישנות מוכרין נמלא מאנהו
ומוכר לו זולות בתורת יקרות: אלא
אפי' חדשות משלש וישנוט מארבע
אין מערבין. ואע"פ שהחדשות
יקרות מהן: מפני שאדם רואה לישן.
מפני שעילוי דמישן של חדשות אין
מפני שהן טובות כישנות אלא שאדם
רואה לישן. וזה שפסק עמו על הישנות
אינו רואה לישן לפיכך אסור לערב
בזו חדשות ואפי' מעולות זדמים: ע"א
אמר. וזה אומרת. כל ע"א כמו הדא:
זאמט הלכה. מדיהב טעם למילתיה מפני
שמשיבחו ואין לגמס דבזר ונקט
זה למתניתין זאמט ש"מ כל היכא
דמני זאמט הלכה ואין לחסס ולגמס
דבזר: וזין הגיסוס שנו. דמשביחו
שמוסקין זה עם זה ועששים טעם
אחד. אבל לאחר הגיתות שכבר קלט
כול אחד ריחו וטעמו אין משביחו אלא
פוגמו: דידעי. הכל יודעים שהחזקו
לערב: דבזר הגטעס. שאדם טועם
קודם שלקחו ויכול להבחין שנתערב
בו: והא מדקמני סיפא. ומפליג זין

הודיעו ללא הודיעו מכלל דרישא דקמני אבל נותן לו את שמריו אע"פ דלא אודיעיה: של אמש. מיינ ששפה אמש ונשאריו השמרים אין מערבין
אותו זיין ששפה היום שמרי יין זה מקלקלין יין אחר: אבל נותן הוה לו את שמריו. של יין ע"מנו. ויוס ואמש לאו דוקא והוא הדין ליוס
ויוס משתי חזיות אלא אורחא דמילתא נקט דקמס יוס ואמש משתי חזיות: השופה יין. כל דבר הללו המזרק זנחת מכלי אל
כלי שלא יתערבו בו שמרים קרו לה שפיה: מוגיה. נתן בו מים שכן דרכו: זכיס. מזכיס טוב: והא און טון ולא לפגרי
שאינו אלא לרמות כו'. ותונוי ויחזור תונוי זה וימכרו בחנוט יין זנחת והרי המים מעורבין בו ואתה מכרת לו
ואיכא לפני עור (ויקרא יט): מוגיה דידי מידע ידיע. שאני נותן בו מים הרבה: וזי סימא מיימי חמר' הייא ומערב זיה. עד
שלא יהא ניכר טעם המים: א"כ. דלכולי האי חיישינן: אין לדבר סוף. שאף המים לדס אסור למכור לתונוי שמה יערבס
זיין ולא חשו אלא זומן שאני מוכר לו דבר העשוי לרמות בו כמות שהוא עכשיו: למחל' לשליש ולרביע. הכל כמנהג המדינה
יעיל מים אם מחמה מחמה אם שליש שליש: מתנני' ולא יפחות אה השער. למכור בזול מפני שמרגיל לזכא אללו ומקפח
מזונות חזירו: וכוור לטוב. שמתוך כך אורכי פירות מוכרין בזול: גריסין. פולין גרוסות זריחיס אחת לשמים: לא יכור. את הפסולת
לפי שמתוך שנראות יפות הוא מעלה על דמיהה הרבה מדמי הפסולת שנטל מהס: והכמים מתיירין. טעמא מפרש זגמרא: ומודיס שלא
יכור מעל פי המגורה. למעלה להראות יפות ואת הפסולת שזכורו לא זכיר: לפי שאינו אלא גנוגז אה העין. זכיריה זו: ואין מפרכסין.
מפי' זגמרא: לא אה האדם. עבד כעניי העומד לימכר: גב' שיסקין פרוי"ש: מאי טעמא. נקט זכור לטוב ואין זכרה: משום

(א) [שכח זכר ע"ש] (ב) כ"ב
כא; (ג) [שם] (ד) [ד"ה]
גריסין אחר ד"ה לא יכור.
(ה) [ג'למלא] (ו) [וע' חס'
מטהרין י: ד"ה אל יחסר
וצ"ע לו: ד"ה כל].

הגהות הב"ח

(א) גב' ובי מיימא מח'
אבל טען:

הגהות הגר"א

[א] גב' מ"ר א"ל כו'.
ר"כ וירמס הרי"ף להיכן
ור"ל דלא יערב לו ישנים
בחדשים ועל רישא דמתני'
(ועמ"ש רבינו זכ"מ סי'
כ"ח): [ב] רש"י ד"ה
מפני. ודוקא כו'. ר"כ
אבל הלא"ש לא כמב' כן:
[ג] שם וכן כו'. ר"כ
אבל הרי"ף חולק ע"ז ולכן
אמרה המתני' דוקא על יין
וקו פי ה"ש:

מוסף רש"י

השופה. מריס ושבת קטס.
גישין סח. טנהדרין קט. חולין
סו. שופך (ב"ק קטו): מערה
זנחת מכלי אל כלי (חולין)
ק"ב). שהוא מרגילין
לזכא אצלו. כשאנומיהס
שולחן אותן אל התנויות
לקנות מן התנויות (ב"ב
כא). שיסקין. שדקיס
(שם).

ואין צריך לומר חדשים בישנים "באמת
אמרו ביין התירו לערב קשה בוך מפני שהוא
משביחו "אין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן
לו את שמריו "מי שנתערב מים ביינו לא
ימכרו בחנוט אלא א"כ הודיעו ולא לתגר
אע"פ שהודיעו שאינו אלא לרמות בו "מכור
שנהגו להטיל מים ביין "יטילו "התגר נוטל
מה' גרנות ונותן לתוך מגורה אחת מה'
גיתות ונותן לתוך פישום אחד ובלבד שלא
יהא מתכוין לערב: גב' ה"ר אין צ"ל [א] חדשות
מארבע וישנות משלש דאין מערבין אלא
אפילו חדשות משלש וישנות מארבע אין
מערבין מפני שאדם רוצה לישן: באמת
אמרו ביין התירו לערב קשה בוך מפני
שהוא משביחו (וכו'): "א"ר אלעזר ע"א
אמרה ^ב כל באמת אמרו הלכה היא אמר
ר"ג יובין הגיתות שנו והאידיגא דקא מערבי
שלא בין הגיתות אמר רב פפא דידיע וקא
מחלי רב אחא בריה דרב איקא אמר הא
מני רבי אחא היא דתניא רבי אחא ימיתר
בדבר הנמטעם: ואין מערבין שמרי יין ביין
אבל נותן לו את שמריו (וכו'): והא אמרת
רישא אין מערבין כלל וכי תימא מאי ^ב נותן
לו את שמריו דקא מודע ליה הא מדקמני
סיפא לא ימכרו בחנוט אלא א"כ מודיעו ולא לתגר אע"פ שמודיעו מכלל
דרישא אע"פ דלא מודע ליה אמר רב יהודה ה"ה"ק אין מערבין שמרים של
אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל נותן לו את שמריו תניא נמי
הכי רבי יהודה אומר השופה יין לחבירו ה"ז לא יערב של אמש בשל יום
ולא של יום בשל אמש אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל
יום: מי שנתערב מים ביינו ה"ז לא ימכרו בחנוט אלא א"כ מודיעו וכו':
רבא אייתו ליה חמר'א מחנותא מזוגיה טעמיה לא הוה בסים שדריה
לחנותא א"ל אביי והא אנן תנן ולא לתגר אע"פ שהודיעו א"ל ^ב מזוגא דידי
מידע ידיע וכי תימא דמפי ומחיליה ומזבין ליה א"כ אין לדבר סוף:
מקום שנהגו להטיל מים ביין "יטילו וכו': יתנא למחצה לשליש ולרביע
אמר רב יובין הגיתות שנו: מתנני' ^ב רבי יהודה אומר לא יחלק החנוני
קליות ואגוזין לתינוקות מפני שהוא מרגילין לזכא אצלו וחכמים זמיתרין
ולא יפחות את השער והכ"א ^ב זכור לטוב לא יכור את הגריסין דברי
אבא שאול וחכמים זמיתרין ^ב מודים שלא יכור מעל פי מגורה שאינו אלא
כגונב את העין ^ב אין מפרכסין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלבים:
גב' מאי טעמייהו דרבנן ^ב דאמר ליה אנא מפליגנא אמגוזי ואת פליג
שיסקי: ולא יפחות את השער והכ"א ^ב זכור לטוב וכו': מאי טעמא דרבנן
משום

הודיעו ללא הודיעו מכלל דרישא דקמני אבל נותן לו את שמריו אע"פ דלא אודיעיה: של אמש. מיינ ששפה אמש ונשאריו השמרים אין מערבין
אותו זיין ששפה היום שמרי יין זה מקלקלין יין אחר: אבל נותן הוה לו את שמריו. של יין ע"מנו. ויוס ואמש לאו דוקא והוא הדין ליוס
ויוס משתי חזיות אלא אורחא דמילתא נקט דקמס יוס ואמש משתי חזיות: השופה יין. כל דבר הללו המזרק זנחת מכלי אל
כלי שלא יתערבו בו שמרים קרו לה שפיה: מוגיה. נתן בו מים שכן דרכו: זכיס. מזכיס טוב: והא און טון ולא לפגרי
שאינו אלא לרמות כו'. ותונוי ויחזור תונוי זה וימכרו בחנוט יין זנחת והרי המים מעורבין בו ואתה מכרת לו
ואיכא לפני עור (ויקרא יט): מוגיה דידי מידע ידיע. שאני נותן בו מים הרבה: וזי סימא מיימי חמר' הייא ומערב זיה. עד
שלא יהא ניכר טעם המים: א"כ. דלכולי האי חיישינן: אין לדבר סוף. שאף המים לדס אסור למכור לתונוי שמה יערבס
זיין ולא חשו אלא זומן שאני מוכר לו דבר העשוי לרמות בו כמות שהוא עכשיו: למחל' לשליש ולרביע. הכל כמנהג המדינה
יעיל מים אם מחמה מחמה אם שליש שליש: מתנני' ולא יפחות אה השער. למכור בזול מפני שמרגיל לזכא אללו ומקפח
מזונות חזירו: וכוור לטוב. שמתוך כך אורכי פירות מוכרין בזול: גריסין. פולין גרוסות זריחיס אחת לשמים: לא יכור. את הפסולת
לפי שמתוך שנראות יפות הוא מעלה על דמיהה הרבה מדמי הפסולת שנטל מהס: והכמים מתיירין. טעמא מפרש זגמרא: ומודיס שלא
יכור מעל פי המגורה. למעלה להראות יפות ואת הפסולת שזכורו לא זכיר: לפי שאינו אלא גנוגז אה העין. זכיריה זו: ואין מפרכסין.
מפי' זגמרא: לא אה האדם. עבד כעניי העומד לימכר: גב' שיסקין פרוי"ש: מאי טעמא. נקט זכור לטוב ואין זכרה: משום

לעני רש"י
פרונו"ש. שויפוס.